

Ontwikkelingsgericht werken

(basis VVE)

PW-Onderwijsassistent

Inhoudsopgave

1.1 Koppeling met kwalificatiedossier	5
Werkprocessen (en Oefenopdrachten):.....	5
1.2 Leerdoelen	5
1.3 Werkwijze van de lessen	6
1.4 Toets/Eindproduct.....	6
Spiegelblad	21

1. Inleiding

1.1 Koppeling met kwalificatiedossier

Werkprocessen (en Oefenopdrachten):

PW-OA-P3-K1-W1

PW-OA-P3-K1-W3

PW-OA-P3-K1-W2

1.2 Leerdoelen

Je kent de SLO-doelen en biedt ontwikkelingsgerichte activiteiten aan om ontwikkeling van een kind te stimuleren.

Je kent de cyclus van Opbrengstgericht werken.

Je kunt bewust activiteiten inzetten voor de (taal-)ontwikkeling.

Je observeert, registreert objectief en legt de ontwikkeling van kinderen vast.

Je kunt de drie V's uitleggen en toepassen (Verkennen, verbinden en verrijken).

Je kent de 6 interactievaardigheden.

Je creëert en grijpt kansen voor ontwikkeling.

Je weet wat VVE inhoudt en wat het doel is.

Je kent tenminste 4 erkende VVE-programma's.

1.2.1 Beschrijving VVE:

Vroege en voorschoolse educatie (vanaf nu VVE genoemd) heeft als doel om taal-, en onderwijsachterstanden bij jonge kinderen vroeg (op te sporen en) aan te pakken. Kinderen tussen 2 en 6 jaar zijn ongeveer de doelgroep. VVE is met name gericht op peuters en kleuters. Soms wordt op babygroepen ook volgens VVE gewerkt.

Voorschoolse instellingen zijn peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Vroegschoolse instellingen zijn basisscholen.

1.2.2 Wat leveren deze lessen jou op als toekomstig Onderwijsassistent:

Tegenwoordig is er steeds meer sprake van Intergrale Kindcentra en zal de functie van onderwijsassistent vaker gecombineerd gaan worden met de functie van pedagogisch medewerker. Daarnaast is Vroege- en Voorschoolse Educatie (vanaf hier genaamd: VVE) bedoeld voor de doelgroep Kinderen tussen 2 en 6 jaar. Soms wordt op babygroepen volgens VVE gewerkt.

Ook heeft de opleiding Onderwijsassistenten overlap met de onderwerpen uit deze Basistraining VVE.

De eindopdracht is gekoppeld aan de oefenopdrachten.

1.2.3 Waarop zijn de lessen gebaseerd:

De lessen zijn samengesteld op basis van de Basistraining Vroege- en voorschoolse educatie (VVE), ontwikkeld door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en de Gemeente Amsterdam. Dit is een training die bestemd is voor vaste medewerkers van Integrale kindcentra en/of kinderopvanginstellingen. De lessen zijn aangepast zodat ze zinvol zijn voor de opleiding Onderwijsassistent.

1.3 Werkwijze van de lessen

Je hebt deze les 4 uren per week. Ongeveer 3 uren hiervan worden ingevuld door, en met de docent. In de overige tijd kun je werken aan de eindopdracht(en) voor de studiepunten.

1.3.1 Lesmateriaal

- Studentenhandleiding
- Digibib
- Laptop

1.4 Toets/Eindproduct

Periode	Eindproduct	Wat omvat het eindproduct?	Studiepunten
2.3	<i>Ingevuld Spiegelblad over de lesstof van elke les.</i>	<i>Met de ingevulde spiegelbladen laat de student zien dat hij/zij de behandelde lesstof koppelt aan de praktijk. Ook laat de student zien hoe hij/zij de lesstof gaat toepassen bij de gekoppelde oefenopdrachten of de beroepsgerichte examens. (zie 1.2 voor werkprocessen / oefenopdrachten)</i>	<i>4 studiepunten Bij voldoende resultaat, de studiepunten in Magister invoeren.</i>

Doelen

1. Je kent het onderwerp van de lessen
2. Je kunt aangeven wat deze lessen jou opleveren
3. Je weet hoe je de studiepunten verdient
4. Je weet aan welke werkprocessen je werkt
5. Je weet aan welke oefenopdrachten-beroepsgerichte examens deze lessen gekoppeld zijn

6. Je weet kunt uitleggen wat VVE is en wat het doel is.
7. Je kent tenminste 4 erkende VVE-programma's.

Materialen

Handleiding

Digibib

Opdracht: De handleiding

30 minuten

1. Lees de handleiding door.
2. Lees bovenstaande doelen 1 t/m 5
3. Geef bij elk van deze doelen een antwoord.

VVE 60 minuten

Zoek op internet antwoorden op de volgende vragen op:

1. Waar staat VVE voor?
2. Wat is VVE?
3. Wat is het doel van VVE?
4. Welke 4 ontwikkelingsdomeinen worden gestimuleerd?

Gebruik meerdere internetpagina's om zeker te weten dat je de juiste en volledige informatie hebt. Ga in een tweetal bij elkaar zitten en bespreek de antwoorden met elkaar. Daarna klassikaal terugkoppelen.

5. Wie heeft BPV in een IKC of iets dergelijks?
6. Bij wie in de BPV wordt er met VVE gewerkt?
7. Wie zou later in een IKC willen werken?

Ga naar de volgende website:

<https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Programmas-voor-voor--en-vroegschoolse-educatie>

Hier lees je welke VVE programma 's er zijn.

Maak een lijst.

Lees in groepjes van 4 de doelen van de VVE-programma's en schrijf ze op.

Kunnen jullie gemeenschappelijke doelen van de verschillende programma's ontdekken?
Met welke doelen heb jij als OA te maken?

Doelen

- Je kent de verschillende 'praatvormen' en kan deze bewust koppelen aan het spel (speelpraten, doenpraten, denkpraten en steunpraten);
- Je krijgt inzicht in hoe je al spelend taal aan het spel kunnen verbinden en zetten deze inzichten bewust in om de taalontwikkeling te stimuleren;
- Jekent de SLO/UvA-doelen 'Taalontwikkeling van het jonge kind' en kunt deze gebruiken om het spel te verbinden en te verrijken.
- Je weet hoe je binnen een activiteit de speelleeromgeving prikkelend en uitdagend kunnen maken;
- Je bent je bewust van de invloed van de omgeving/materialen op het spel, de handelingen en taal;
- Je kunt materialen en omgeving bewust inzetten om spel en taal te stimuleren;
- Je weet volgens welke ontwikkeling constructiespel verloopt;

Opdracht Ontdek en speel

Doelen

Je ervaart dat het materiaal aanzet tot handelen, praten en spelen.

Je ziet onderscheid tussen spelmateriaal, concreet materiaal en ongevormd materiaal.

Je ervaart dat elk soort materiaal andere handelingen, andere taal en ander spel oproept.

	Spelmateriaal met een eenduidig doel	Concreet materiaal dat de wereld representeert	Materiaal dat van alles kan voorstellen
Handelingen			
Taal: (woorden, zinnen, uitdrukkingen, intonatie en stemgebruik)			
Spel: Welk spel komt naar voren? <i>Conclusie</i> (samen met de studenten formuleren) <i>Bijvoorbeeld:</i> De verbinding met de materialen is van belang voor de variatie in het spel	<i>Bijvoorbeeld:</i> Vaste inhoud; verhalen ontstaan gemakkelijk	<i>Bijvoorbeeld:</i> De ervaring van het kind geeft richting aan het spel; verkennen van de wereld	<i>Bijvoorbeeld:</i> Interesse en voorkeur van het kind geven richting aan het spel; verbeelden

Theorie en opdracht: De ontwikkeling van constructiespel

Doel

Je krijgt inzicht in het ontwikkelingsverloop van constructiespel door foto's in de juiste volgorde te leggen. Daarbij wordt ook ingezoomd op de rol van materiaal.

Praatvormen:

- speelpraten: spelen met de taal zelf, samen plezier hebben in klanken en woorden;
- doenpraten: woorden geven aan handelingen;
- denkpraten: praten over waar je aan kunt denken: gebeurtenissen, gevoelens, gedachten (denk hierbij ook aan reflectie van kinderen op hun eigen handelingen en plan);
- steunpraten: extra ondersteuning van de taal voor kinderen die dit nodig hebben.

Speelpraten	Doenpraten	Denkpraten	Steunpraten
-------------	------------	------------	-------------

Doelen

- Je kunt de drie V's toepassen in spelactiviteiten met kinderen.
- Je kunt tijdens activiteiten een overwogen keuze maken voor vrij spel, begeleid spel (kansen grijpen) en geleid spel (kansen creëren).
- Je kent de SLO/UvA-doelen "Taalontwikkeling van het jonge kind" en de SLO doelen "Rekenontwikkeling van het jonge kind" en de "Sociaal-emotionele ontwikkeling van jonge kind" en "tussen doelen Kijk! Motoriek 0-4 jarigen" en kunt deze inzetten bij de verrijking van het spel.

Opdracht: Ik doe zelf mijn jas aan

Doelen

Je kunt kansen herkennen voor ontwikkelingsstimulering, voor de 4 ontwikkelingsgebieden.
Je kunt observeren waar peuters/kleuters aandacht voor hebben.
Je kunt daarna doelen kiezen voor de 4 ontwikkelingsgebieden bij de activiteit.

Opdracht: Buiten spelen

Je kunt de theorie over de drie V's toepassen en kunnen doelen kiezen bij een activiteit.

Doelen thema Aan het woord

- Je weet wat het belang is van observeren voorafgaand aan en tijdens interacties;
- Je weet hoe subjectief of objectief je zelf observeert;
- Je kunt non-verbale signalen herkennen en weet dat die een belangrijke rol spelen in een interactie;
- Je weet uit welke elementen uitdagende communicatie bestaat;
- Je kent het belang van taaldenkgesprekken;
- Je past effectieve interactievaardigheden toe;

Theorie: Zet uitdagende communicatie voorop!

Deel 1: Uitdagende communicatie: taaldenkgesprekken

Deel 2: Taaldenkgesprekken en taalontwikkeling

Deel 3: Taaldenkgesprekken en denkontwikkeling

Opdracht: Interactie begint met goed observeren: kijken en luisteren
Huiswerk

Neem een prentenboek mee naar de volgende les
(bespreek kort verschillende manieren hoe ze hieraan kunnen komen: thuis, bibliotheek, BPV, familie, burens, oude eigen basisschool...)

Maak in de BPV een foto van de (voor)leeshoek van en neem deze mee naar de volgende les. Print de foto uit op zorg ervoor dat de foto in groepjes bekeken kan worden.

Doelen

- Je krijgt inzicht in de wijze waarop je taaldenkgesprekken kunt voeren met behulp van boeken;
- Je kunt aan de hand van criteria een boek kiezen dat geschikt is om uit voor te lezen en dat zich ook leent voor verschillende verwerkingsvormen;
- Je weet hoe je een leeshoek aantrekkelijk kunt inrichten en 'taliger' kunt maken;
- Je weet hoe je een goede plek creëert voor het voorlezen aan een klein groepje kinderen;
- Je weet wat het belang is van het gebruik van materialen bij het voorlezen en vervolgactiviteiten;
- kunnen de begeleiding aan kleine groepjes of individuele kinderen organiseren, gelet op

Materialen, voorbereiding door de student (vorige les als huiswerk opgeven)

Je hebt een prentenboek mee.

Je hebt een foto de (voor)leeshoek van hun eigen groep en hebt die mee naar deze les.

Opening: favorieten uit je jeugd

Materialen

Door studenten meegebrachte (prenten)boeken

Opdracht: De leesomgeving

Materialen:

Door de studenten meegebrachte foto's (als huiswerk vorige les opgeven)

Opdracht: Voorlezen in eigen praktijk

Materialen

Prentenboeken van de studenten (als huiswerk opgeven)

Werkwijze

De studenten pakken hun eigen boek en gaan bij elkaar zitten in groepjes van drie.

De studenten wisselen hun ervaringen met het voorlezen en het 'lezen' van prentenboeken door de kinderen met elkaar uit aan de hand van de vragen op werkblad 'Voorlezen in eigen praktijk'. Ze vertellen elkaar ook waarom ze juist dit boek hebben meegenomen.

In de plenaire nabespreking krijgt ieder groepje de gelegenheid iets naar voren te brengen wat tijdens het gesprek is opgevallen.

Opdracht: Kijken naar voorlezen

Opdracht en theorie: Prentenboek op de groep

Materialen

Prentenboeken van de studenten

Speelpraten: spelen met de taal zelf, samen plezier hebben in klanken en woorden.

Doenpraten: verwoorden van de gezamenlijke handelingen en deze voorzien van de juiste betekenissen.

Denkpraten: praten over waar je aan kunt denken: gebeurtenissen, gevoelens, gedachten.

Steunpraten: extra ondersteuning van de taal voor kinderen die dit nodig hebben.

Opdracht: Prentenboeken en taaldenkgesprekjes

Materialen

Prentenboeken van de studenten

Doelen

- Je kent het belang van observeren;
- Je kent het belang van observeren van veiligheid, welbevinden en betrokkenheid;
- Je weet hoe interacties verlopen die de betrokkenheid verhogen en kan deze toepassen;
- Je bent geïnformeerd over de cyclus van opbrengstgericht werken;
- Je kunt het verband zien tussen observeren en opbrengstgericht werken;
- Je kunt momenten voor observeren onderbrengen in hun werktijd.

Opening: Observeren kun je leren

Opdracht: Observeren als eerste stap; veiligheid en welbevinden

Opdracht: Observeren van betrokkenheid

Opdracht: Observeren van betrokkenheid en jij doet mee

Theorie: De OGW-cyclus in beeld

Opdracht: Maak ruimte en tijd voor elk kind

Doelen

- Je weet hoe de ontwikkeling van de woordenschat van eerste- en tweede-taalleerders verloopt;
- Je kunt de woordenschat op een adequate manier stimuleren;
- Je bent in staat de woordenschat op een speelse manier uit te breiden;
- Je kunt de woordenschatactiviteiten uitvoeren in kleine groepen;
- Je weet hoe de OGW-cyclus is opgebouwd en wat de vier fasen betekenen;
- Je kunt de ontwikkeling van de woordenschat plaatsen in de OGW-cyclus.

Opdracht: Begrijp je wat ik bedoel?

Opdracht: BPV-praktijk koppelen aan de OGW-cyclus

Opdracht: Opdracht: OGW-cyclus

Opdracht: Een schat aan woorden

Opdracht: Woordenschat in beeld

Opdracht: Woordenschat in de praktijk

Opdracht: Voorbereiden op zelfstudie

Materialen

Rode en groene stickers, post-its of stiften

Zelfstudie

Tekst van Sylvia Bacchini lezen

Huiswerk

Materialen

tekst 'Het ondersteunen van jonge kinderen bij het leren van nieuwe woorden'.

Huiswerk

Lees de tekst 'Het ondersteunen van jonge kinderen bij het leren van nieuwe woorden' (Bacchini, 2014).

Onderstreep daarin wat jij belangrijk vindt en noteer de vragen die je erover hebt.

Hier wordt bij het volgende thema een vervolgoopdracht over gemaakt.

Volgende keer meenemen

Bovengenoemde tekst, met vragen.

De studenten vragen in hun BPV om documenten die zij gebruikt worden voor planning en organisatie. Zoals groepsplannen, dagplanning, groepsmap met aantekeningen en/of themaplanning of iets dergelijks.

De documenten (kopieën) die studenten mee krijgen, zijn basis voor een opdracht in het volgende thema.

Doelen

- Je kunt aan één activiteit verschillende doelen verbinden en met alle SLO/UvA-doelen hun activiteiten verrijken en verdiepen;
- Je kunt een samenhangend en doelgericht activiteitenaanbod ontwerpen of formuleren;
- Je kunt de fasen in de OGW-cyclus herkennen;
- Je kunt reflecteren op de mate waarin ze al met de OGW-cyclus werken;
- Je kunt specifieke aanpakken voor groepjes of individuele kinderen bedenken;
- Je weet dat het belangrijk is om na te denken over aanbod, samenstelling van groepjes en organisatie;
- Je weet dat het belangrijk is om met hun collega('s) goed te overleggen over aanbod en organisatie;
- Je kunt tijdens de realisatie kritisch kijken naar hun eigen aanbod en aanpak;
- Je weet dat ze tijdens de realisatie ook gegevens verzamelen over de kinderen;
- Je kunt doelen formuleren voor groepjes kinderen.

Opdracht: Toeters en bellen

Opdracht: Stellingen na de gelezen theorie

Opdracht: Pendelen tussen activiteiten en doelen

Opdracht: Theorie en opdracht: De OGW-cyclus in beeld

Opdracht: Theorie en opdracht: De OGW-cyclus met alle toeters en bellen

Materialen

Groepsplannen, logboeken, themaplanning van de studenten (vorige les als opdracht meegegeven)

Thema Rekenen op verbeelding
Stimuleren van de creatieve ontwikkeling en de rekenontwikkeling van ieder kind.

Doelen

- Je kunt de SLO-doelen 'Rekenontwikkeling van het jonge kind' hanteren, in het bijzonder de onderdelen 'Meetkunde': 'Construeren' en 'Opereren met vormen en figuren';
- Je weet hoe je de ontwikkeling van kinderen kunnen stimuleren bij het maken van constructies;
- Je weet hoe je ervoor kunnen zorgen dat kinderen eigen keuzes kunnen maken zodat hun autonomie gerespecteerd wordt bij beeldend werken en constructies maken;
- Je weet hoe je de zelfstandigheid van kinderen kunnen bevorderen door de ruimte goed in te delen.

Opening: Materialen

Opdracht: Creativiteit

Opdracht en theorie: Rekenontwikkeling

Opdracht: Beeldend werken en constructies maken in de praktijk

Afronding/Studiepunten

Als je aan de voorwaarden voor de studiepunten heeft voldaan, worden de studiepunten in Magister ingevoerd.

Spiegelblad

Dit vul je in tijdens elke les. Lesweek:

Wat is er deze les behandeld?

Hoe kun je deze kennis gebruiken in je BPV? Of later in je werk?

Bij welke oefenopdracht of welk examen past dit onderwerp/deze onderwerpen?

(in de handleiding kun je lezen aan welke oefenopdrachten deze lessen gekoppeld zijn. Lees de OO door om op deze vraag antwoord te kunnen geven. Kijk ook naar de kennis en vaardigheden.)

Hoe kun je dit bij het uitvoeren van je oefenopdracht of examen gebruiken/inzetten?